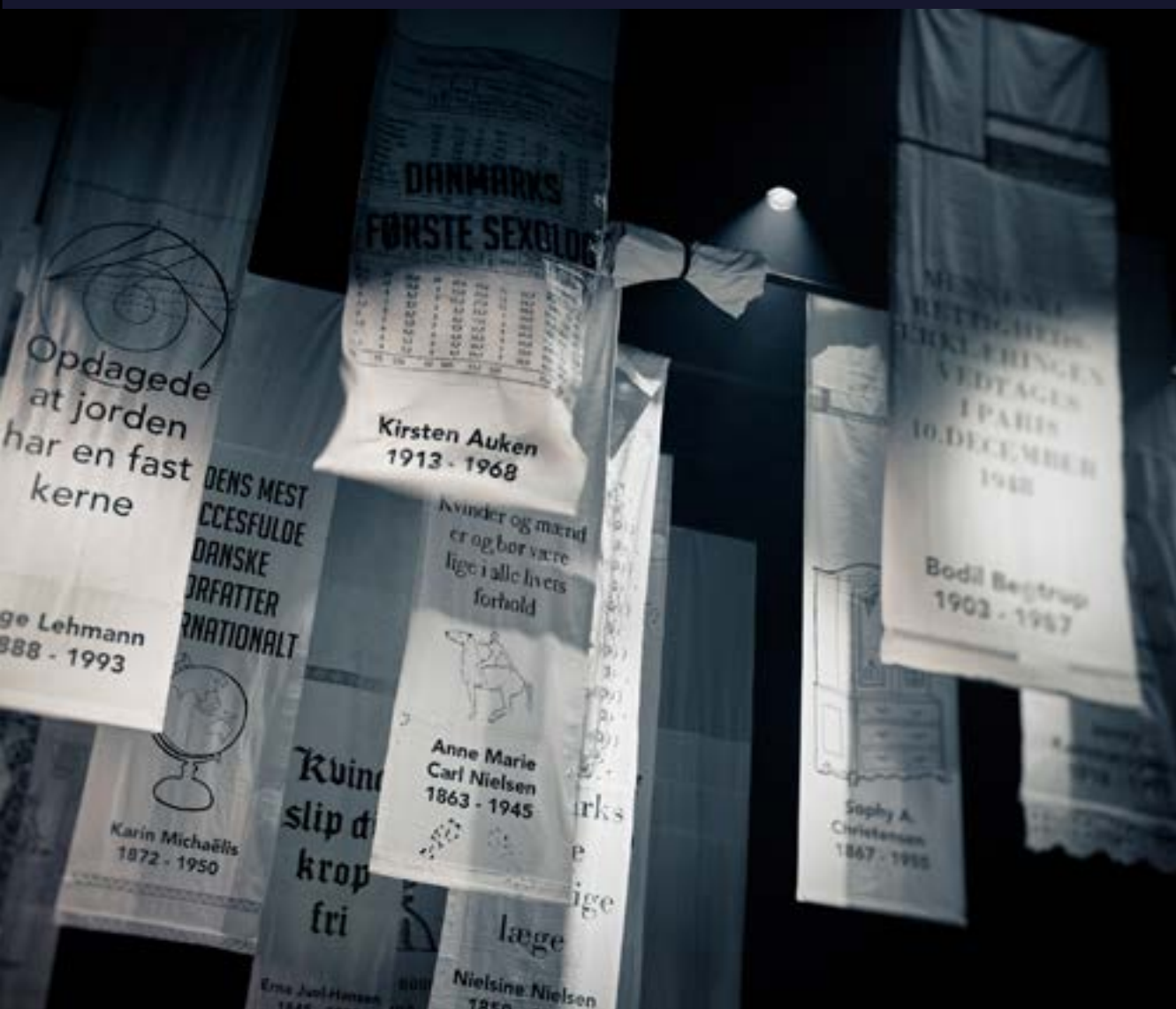

KVINDE KEND DIN HISTORIE

FRIT EFTER GRY JEXENS BOG
AF SAMME NAVN

OT
ODENSE
TEATER

UNDERVISNINGSMATERIALE 2024/2025
UDSKOLING OG UNGDOMSUDDANNELSER

1 INDHOLDS- FORTEGNELSE

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Kvinde kend din historie	4
3	Hvem står bag?	5
4	Materialevejledning	6
5	Inden forestillingen	7
6	Forandring er mulig	8
7	Vidste du?	9
8	At dramatisere noget	10
9	Kvinder i forestillingen	13
10	Her er de!	14
11	Læs mere om kvinderne	15
12	Odense kend dine kvinder	16
13	Præsenter en kvinde	18
14	Fremlæggelse om en kvinde	20
15	Sagt om og til kvinder	22
16	Ubevidst kønsbias	24
17	Hvad synes du?	26
18	Hvad skal vi kæmpe for?	28
19	Interview en kvinde	30
20	Læs mere om kvinder	31
21	Efter forestillingen	33
22	Refleksionsøvelse	34
23	Spørgsmålsbanko	35
24	Vurderingsøvelse	37
25	Forbered dine elever	38
26	Skoler og ungdomsuddannelser i Odense Teater	40

PRAKTISK INFORMATION OM FORESTILLINGEN

12. APR. - 31. MAJ

SPILESTED / Teatersalen, Odeon, Odeons
kvarter 1, 5000 Odense C

ANBEFALES / fra 9. klasse og op

VARIGHED / Ca. 1 time og 30 minutter. Der er
ikke pause.

DAGFORESTILLINGER

24. - 25. APR., KL. 12.00

Skolepris 70 kr. elev og 50 kr. lærer

AFTENFORESTILLINGER

14. APR. - 28. MAJ. / Skolepris 80 kr. elev og 50

kr. lærer gælder mandag - torsdag.

SPØRGSMÅL / Har du spørgsmål omkring fore-
stillingen eller undervisningsmaterialet, kan du
kontakte skolekoordinator Line Hede Simonsen
på line@odenseteater.dk eller på tlf. 29343339.

BESTIL BILLETTER /

på www.odenseteater.dk/skoler/skoler

Har du problemer med at booke dine billetter
er du velkommen til at kontakte os på skole@odenseteater.dk eller på telefon
66120052.

---

2 / FRIT EFTER GRY JEXENS BOG AF SAMME NAVN

KVINDE KEND DIN HISTORIE

KEND DIN FORTID OG SKAB DIN NUTID

Kvinder er oversete - også i historiebøgerne - og det besluttede historikeren Gry Jexen sig for at lave om på. Det blev til bogen Kvinde kend din historie, der giver kvinderne i Danmarkshistorien den plads, de fortjener.

Nu har Kamilla Wargo Brekling besluttet sig for at skabe en kalejdoskopisk, legende og tragikomisk forestilling om kvinders liv og frihedskamp gennem tiderne med afsæt i bogen.

Med nedslag i fortidens kvinder sætter vi spot på livsbetingelser og landvindinger gennem tiden. Kampe der er blevet kæmpet, kampe der skal kæmpes, tanker, håb, drømme, stædighed og mod til at ændre den verden, man kender.

Forestillingen omfavner alt det, der altid har fyldt, og stadig fylder, i et kvindeliv: familie, uddannelse, arbejde, moderskab, sex, økonomi, retten til at udtrykke sig og bestemme over sit eget liv.

3

HVEM STÅR BAG?

Frit efter GRY JEXENS bog af samme navn

Iscenesættelse og manuskript

/ KAMILLA WARGO BREKLING

Co-iscenesætter, manuskriptkonsulent, koreograf og dramaturg

/ KARINA DICHOV LUND

Scenografi og kostumer

/ MARIE ROSENDAHL CHEMNITZ

Lysdesign

FLORA BRANDT

Lyddesign

/ ANDERS BRINCKER

Medvirkende

/ GITHA LEHRMANN

/ LEA BAASTRUP RØNNE

/ MALENE MELSEN

/ AYSHAN QVORTRUP

/ KLAUS T. SØNDERGAARD

Forestillingen er skabt frit efter bogen Kvinde kend din historie udgivet af Gyldendal, produceret i samarbejde med Gyldendal Group Agency.

UNDERVISNINGSMATERIALERNE TIL KVINDE KEND DIN HISTORIE ER SKREVET AF
MARIE SOL FREDERIKSEN / Forestillingsassistent **Kvinde kend din historie**
SIMONE NOWACK PEDERSEN / Journalist og SOME medarbejder Odense Teater
MICHAEL JUUL HAGERUP / Kommunikationsmedarbejder, Odense Teater
KAMILLA WARGO BREKLING / Manuskriptuddrag fra Kvinde kend din historie
EMILIA THERESE / Fotos fra forestillingen
LINE HEDE SIMONSEN / Skolekoordinator, Odense Teater
Tak til stadsarkivar JOHNNY WØLLEKÆR

4

MATERIALE VEJLEDNING

Dette undervisningsmateriale indeholder opgaver og øvelser, som kan bruges både før, under og efter, at I har set forestillingen.

Der er både idéer til, hvordan I kan forberede jer på teateroplevelsen, og hvordan I kan tale om den efterfølgende. Afsnittene er markeret med OPLEV TEATER.

Du kan også læse lidt om instruktør Kamilla Wargo Breklings tanker om forestillingen og den relevans. Du kan finde et kort uddrag fra manuskriptet om Sophie af Mecklenburg og evt. sammenligne med afsnittet om hende i **Kvinde kend din historie**.

LAD OS BLIVE KLOGERE PÅ KVINDER

Find ud af mere om kvinderne som er med i forestillingen. Arbejd med en kildekritisk fremlæggelse om en udvalgt kvinde eller lav fremlæggelser om de kvinder, I synes er interessante på klassen. Læs også om den odeanseanske udgivelse Odense kend dine kvinder og de talks vi tilbyder i samarbejde med Historiens hus.

Læs om ubevidst kønsbias og tal om kvinder, mænd og ligestilling. Vi har fundet nogle gode spørgsmål, I kan tage udgangspunkt i.

Lav jeres egne demonstrationsskilte og skriv måske en tale om det, I synes er vigtigst at kæmpe for.

Lad eleverne interviewe en kvinde fra en anden generation end dem selv. Fremlæg måske for hinanden.

Find mere litteratur og information om kvinder i vores litteraturliste.

Rigtig god fornøjelse med **Kvinde kend din historie!**

5 / OPLEV TEATER 1

INDEN FORESTILLINGEN

Gør jer nogle tanker om, hvad man skal se, og hvilke forventninger I har til forestillingen, inden I tager afsted.

På www.odenseteater.dk kan I finde tekst om forestillingen og et pressefoto/plakatfoto.

Senere kan I også finde billeder fra forestillingen og anmeldelser, som beskriver forestillingen. Tal sammen om, hvad det er for en slags forestilling, I skal se.

Hvad tror I, historien handler om?

Hvad kommer du til at tænke på, når du hører forestillingens titel?

Hvad tror du, at forestillingen handler om?

Hvilke stemninger forventer du at opleve i stykket?

Hvilke temaer forventer du vil blive belyst i forestillingen?

Hvad forventer du dig af forestillingens visuelle udtryk? (Scenografi, kostumer og lys)

Hvordan forestiller du dig, at musik og lyd vil indgå i forestillingen?

Hvilke karakterer forventer du optræder i forestillingen, og hvordan tror du, at skuespillerne vil spille dem?

6 / INSTRUKTØR OG DRAMATIKER KAMILLA WARGO BREKLING

FORANDRING ER MULIG!

Kamilla Wargo Brekling er en erfaren dramatiker og iscenesætter. Hendes forestillinger kredser om at være et moderne menneske, hvordan vi håndterer verden - og livet. Nu har hun bestemt sig for at kigge bagud i historien. Det var Kamilla Wargo Brekling selv, der kontaktede Odense Teater med idéen om at dramatisere Gry Jexens bog Kvinde kend din historie. Her fortæller hun om sin dramatik og om tankerne med denne forestilling:

- Jeg har stået bag en masse forestillinger efterhånden tit og ofte i samarbejde med Karina Dichov Lund. Jeg arbejder næsten altid med nutiden - man kan kalde det "lige nu og her dramatik"... på en måde kan man sige, jeg lever af, at sige mine tanker højt, direkte og uden filter - og så putte dem på scenen - iscenesætte dem. Jeg har en metode, hvor jeg også bruger og former og iscenesætter skuespillerenes tanker og oplevelser. Mine forestillinger er temabaseret - hver forestilling sit tema. Altid temaer der berører os mennesker: Krop - kærlighed - natur - sygdom - mad - identitet...

- Med Kvinde kend din historie går vi tilbage i tiden. Vi giver fokus til nogle af de kvinder der var her før os - på hvis skuldre vi står... Alt det, de har formået og gjort har jo betydning for, hvor vi er lige nu. Så vi ser tilbage - for at kunne se vores samtid klarere - og sætte vores præg på fremtiden.

- Forestillingen skal få en masse kvinder og kvindehistorier ind i vores bevidsthed - gøre os klogere på og mere bevidste om vores fælles kvindehistorie og det kvindeliv, der var før os. Vi kan lære af de modige og visionære kvinder, som har formet vores historie...

- Der er omkring 25 kvinder med i forestillingen - og de kunne godt have haft en hel forestilling hver især, men her kiler vi ned i kvindernes historier med kalejdoskopiske nedslag. Men spot på de kampe, de har kæmpet - deres tanker, resultater - håb og drømme.

- Mange af kvinderne havde vilde visioner og viljen og modet til at flytte deres eget liv og dermed også deres samtid. De har formået at se forbi deres egen tid... tværs gennem normer og regler. Kvinderne stillede skarpt på deres mål - de har kæmpet nogle ufattelige kampe, som vi alle sammen nyder godt af i dag. Kæmpet på trods. De er et bevis på, at der er ikke noget som "bare er" - de er et bevis på at forandring er mulig - jeg tror på at forandring er mulig - det er derfor jeg laver teater. Og det er faktisk svært at have visioner - man skal virkelig tænke ud af boksen... prøv selv!

Kærlig hilsen
Kamilla Wargo Brekling

7 / MAN TROR DET ER LØGN 1

VIDSTE DU

Begår en kvinde hor skal hun druknes
(og manden skulle af med hovedet)
1500-tallet

Fri adgang til abort (1973)

Den sidste heks bliver brændt i
Danmark (1693)

Danske kvinder får stemmeret
(1915)

Giftede kvinder får ret til at admini-
strere deres egen løn (1880)

Forældre sidestilles som værger
for deres børn (1957)

Den første vuggestue åbner i
København (1882)

Hustruvold forbydes (1930)

Ligeløn for mænd og kvinder
(1976)

Ugifte kvinder får lige arveret
med mænd (1857)

Kvinder får adgang til at søge
optagelse på universitetet (1875)

Første kvinder vælges
ind i folketinget (1918)

Tronfølgeorden ændres så kvin-
delige monarker bliver tilladt
(1953)

Danmark får sin første kvindelige
statsminister (2011)

8 / HVORDAN FORTÆLLER TEATER?

AT DRAMATISERE NOGET

Hver kvindelig skuespiller har 4 - 5 historier fra Gry Jexens bog. Historierne bliver fortalt meget forskelligt. Nogle gange med ord andre gange mere med krop. Det skal helst være en varieret og underholdende forestilling.

Forestillingen udvikler sig hele tiden og manuskriptet bliver sikkert ændret helt frem til premieren. Måske kan du alligevel danne dig en fornemmelse af, hvad der sker, når noget skal sættes på scenen. Læs uddraget og læs afsnittet om Sophie af Mecklenburg i Gry Jexens Kvinde kend din historie.

Sammenlign de to måder at fortælle på.
Hvad er forskelligt?
Hvad er det samme?
Prøv at læse uddraget op sammen og se, om I kan gøre det på forskellige måder.

Sophie af Mecklenburg, f.1557- d.1631

LEA/FORTÆLLER:
Du er Sophie...

MALENE:
Ok, hvem Sophie?

LEA/FORTÆLLER:
Sophie af Mecklenburg - du er ikke så høj...

MALENE/SOPHIE:
Nej...

LEA/FORTÆLLER:
Du har lyst hår - og blå øjne...

MALENE/SOPHIE:
Klart...
Lea udnævner Klaus til Hr. Mecklenburg og Kong Frederik d. 2...

LEA/FORTÆLLER/ANNA:
Du er født i 1557 i Nord Tyskland - som det eneste barn af adelsparret Mecklenburg.
Spinette...
Da du er 14 år tager vi på en rejse til Danmark...
Her bliver du introduceret for din fætter Kong Frederik d. 2 - en vild gut, flot og voksen... og 37...

MALENE/SOPHIE:
Da han ser mig - er der... kemi - kongen bliver forelsket i mig - og jeg i ham...
D. 20. juli 1572 bliver vi gift...
Juhuu...
Kanonerne brager - vinduer blæser ud og tagsten flyver fra tagene...
København står på den anden ende...

Jeg er overvældet - 14 år - og dronning af Danmark!

Året efter brylluppet føder jeg en datter - føder -

Elisabeth...

Et par år efter endnu en datter – føder – Anna...
Så har vi to døtre... og det er et problem, for hvad
nu, hvis jeg ikke føder kongen en søn? Hva´ så?
Hvem skal så arve tronen? Hvem? Kæmpe krise...

KLAUS/RIGSRÅD:

Ja, kæmpe krise... vi samles i rigsrådet...

LEA/FORTÆLLER:

Rigsrådet var en samling af adelige mænd, som
rådgav kongen...

KLAUS/RIGSRÅD:

I Rigsrådet vedtager vi en midlertidig lov, en
nødløsning – om man vil – der lyder som følgende:
Kommer der ikke en mandlig arving til tronen, må
en af prinsessernes kommende ægtemænd blive
konge af Danmark...

MALENE/SOPHIE:

I 1577 føder jeg...

føder

... et drengebarn!!!

Alle lettede

Vi kalder ham Christian... Christian d. 4.

Alle beundrer baby-kongen

De følgende år føder jeg fem børn mere;

føder

Ulrik...

føder

Hans-August – som dør under fødslen...

føder

Augusta...

føder

Hedvig...

føder

Og Hans...

Ja og så interesserer jeg mig lidt for folkeviser og
naturvidenskab og... så er vi fremme i 1588 – Kong
Frederik er 53 og ligger på sit dødsleje... og dør...

Alle kigger ned i sorg

Jeg er ulykkelig, 31 år og enkedronning.

Vores søn Christian er kun 11 – og jo slet ikke

gammel nok til at arve tronen... så... (Stort skift)

magten... er min... magten er min... min alene – og

der er ikke nogen der skal løbe om hjørner med

mig... Ingen! Jeg befaler... Jeg befaler... at Kongen

skal begraves som var han en gud...

KLAUS/RIGSRÅD:

En gud?

Jovel, kongen var jo konge – men en gud, er det
ikke sådan lige i overkanten?

MALENE/SOPHIE:

Slet ikke – og mine døtre skal have uddannelser
– omfattende uddannelser så de kan begå sig
som fyrstehustruer. De skal alle trænes, så de kan
bestyre store og komplekse husholdninger... Og
mine sønner skal ha´ andel i hertugdømmerne –
og politisk indflydelse... og jeg – jeg skal enerådigt
bestemme over/

KLAUS/RIGSRÅD:

/Kvinden er jo vanvittig... så... i Rigsrådet der
vedtager vi en midlertidig lov, en nødløsning – om
man vil – og det vil man – som erklærer kronprins
Christian myndig – flere år før tid.
Kong Chr d. 4/Klaus lader sig hylde...

ALLE:

Længe leve Kong Christian d. 4. Ad.lib

MALENE/SOPHIE:

På den måde tvinges jeg til at trække mig tilbage...
jeg tager til Lolland...

LEA/FORTÆLLER:

Netop – Sophie tager til Lolland til sit livgeding. Et
livgeding var en formue bestående af penge og
land, som adelskvinder fik tildelt når de blev gift.
Sophies livgeding var tre slotte: Halsted slot og
Nykøbing slot og Aalholm slot – hvor hun valgte at
bo – og der skulle hun leve tilbagetrukket og stille
resten af sine dage...

MALENE/SOPHIE:

Nej! Nix... Overhovedet ikke – på ingen måde!!!

Jeg vil ha` et moderne slot!

Jeg bygger om... Jeg udvider... Jeg ekspanderer...

Kom i gang...

Ryk

Effektivitet – optimering... tempo...

Stop/lyt

Alle marker skal ryddes – de gamle landsbyer skal
fjernes... Jeg vil ha mere land til landbrug...

M klap for at sætte dem i gang

Ryk – stop

Og jeg vil ha´ frugt... anlæg frugthaver... flere

frugthaver – jeg vil ha og fiskedamme... og foleha-
ver... og mange, mange, mange flere svin...

Ryk...

Og mange flere okser...

Sæt de gamle møller i stand...

Jeg vil sælge korn til tyskerne...

Færdig med stole - Malene ud mod publ.

Jeg låner gerne penge ud - vil du låne? Vil du?

Fint. Bare kom. Renten er 6%! Min formue vokser og vokser...

Donk Donk lyd

... og goddag Christian - min søn - Deres kongelige højhed...

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Mamá! Jeg har fået en ide, mamá. Jeg har fået en ide til et nyt byggeri...

MALENE/SOPHIE:

Oh mon Dieu... Hva' vil du nu bygge Christian?

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Jeg vil bygge et højt, højt rundt tårn??

MALENE/SOPHIE:

Et højt, højt rundt tårn??? Jamen, Christian - du har jo allerede bygget Rosenborg slot og Børsen, da du udvidede København...

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Jamen...

MALENE/SOPHIE:

... og du har været i krig mod svenskerne... det kostede alt sammen mama en formue...

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Jeg vil bygge mere Mama...

MALENE/SOPHIE:

Jamen, du har jo ingen penge Christian!

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Nej mama - men det har du...

MALENE/SOPHIE:

Du skylder jo allerede din Mama små to millioner rigsdaler...

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Bebe Mama...

MALENE/SOPHIE:

Jamen, Christian...

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Mama bebe... jeg vil bygge mere...

MALENE/SOPHIE:

Jamen...

KLAUS/KONG CHRISTIAN D. 4.:

Bebe... Bebe... Bebe mama... Jeg viiiiii byggeeeee...

Jeg vil byggeeeee...

Jeg elsker at byggeeeee...

Banner

LEA/FORTÆLLER:

Da Sophie af Mecklenburg dør er hun Europas rigeste kvinde... hun har opbygget en gigantisk formue - og efterlader sig godt fem millioner rigsdaler... fem millioner rigsdaler svarer i dag til...

MALENE/SOPHIE:

Helt, helt ufattelig mange penge...

9/HVEM ER MED

KVINDER I FORESTILLINGEN

1. ca 1430 – 1495 – Dronning Dorothea
Er stærkt medvirkende til at København får sit første universitet.
2. 1557 – 1631 – Sophie af Mecklenburg, f. Dronning af Danmark og Nordeuropas rigeste kvinde.
3. 1731 – 1788 – Charlotta Dorothea Biehl, kulturformidler.
4. 1759 – ? – Maria Engelbrecht Stokkenbech, udgiver sig for at være skrædder og klæder sig ud som mand.
5. 1815 – 1874 – Grevinde Louise Danner, balletdanser og skuespiller, der bliver gift til Kong Frederik 7.s venstre hånd.
6. 1827 – 1913 – Natalie Zahle, skoleleder.
7. 1829 – 1861 – Ane Cathrine Andersdatter, barnemorderske og den sidste kvinde der bliver halshugget i Danmark.
8. 1845 – 1922 – Erna Juel-Hansen, talskvinde for kvindekroppens frisættelse.
9. 1850 – 1916 – Nielsine Nielsen, Danmarks første kvindelige læge.
10. 1852 – 1910 – Olivia Nielsen, "Formand" for kvindeligt arbejderforbund og vaskekone
11. 1863 – 1945 – Anne Marie Carl Nielsen, billedhugger. Tror på det ligeværdige ægteskab.
12. 1864 – 1946 – Karen Volf, bager og konditor, der grundlagde en succesfuld bagerivirksomhed/imperium.
13. 1866–1928 – Nina Bang, første kvindelige minister i en parlamentarisk valgt regering.
14. 1867 – 1955 – Sophy A. Christensen, første kvindelige snedkermester, med eget værksted.
15. 1872 – 1950 – Karin Michaëlis, Internationalt anerkendt forfatter.
16. 1884 – 1963 – Jo Jacobsen, pionér indenfor seksualoplysning
17. 1886 – 1931 – Emilie Sannom, stuntkvinde
18. 1888 – 1993 – Inge Lehmann, verdenskendt seismolog.
19. 1903 – 1987 – Bodil Begtrup, international politiker og embedskvinde
20. 1903–1977 – Elise Sørensen, sygeplejerske. Opfinder af stomi-posen.
21. 1909 – 1974 – Esther Skriver, Insisterer på retten til at få et barn – uden at oplyse farens navn.
22. 1913–1968 – Kirsten Auken, læge og foregangskvinde indenfor sexologi.
23. 1918–1997 – Jenny Kammersgaard, svømmer
24. 1924–2016 Else Marie Pade, komponist.
25. 1937–2018 – Ellen Andersen, økonom.

10

HER ER DE!

Af Marie Sol Frederiksen

11 / BEGYND HER OG FIND SELV MERE INFORMATION

LÆS MERE OM KVINDERNE

Vi har samlet en masse links og henvisninger, hvor du kan læse mere om kvinderne i forestillingen. Find dem her:

www.odenseteater.dk/kvinde-kend-din-historie-litteratur-og-links/

12 / SAMARBEJDE MED HISTORIENS HUS

ODENSE KEND DINE KVINDER

Stadsarkivet har udgivet bogen **Odense kend dine kvinder**, som kan købes i forbindelse med forestillingen.

Odense kend dine kvinder

Bogen indeholder 38 kvindebiografier. Det er kvinder, der alle på hver deres måde har sat deres præg på Odense og gjort en forskel for byen.

Stadsarkivet og teatret har været i tæt dialog i arbejdet med Kvinde kend din historie.

Men der er mange flere kvinder, der fortjener at komme frem i lyset. Og nu får de odenseanske kvinder altså deres egen bog.

”Vi har ikke tradition for at hylde kvinder. Det sker nu med en bog om kvinder, der har sat et aftryk i Odense. De får nu den plads i Odenses historie, som de fortjener”, siger stadsarkivar Johnny Wøllekær.

Odense kend dine kvinder er en bog til alle, der vil vide mere om Odenses kvinder og deres rolle i byen. Med bogen fortælles en historie, som alt for sjældent bliver fortalt. Odense kend dine kvinder er skrevet for alle dem, der gerne vil vide mere om de mange odenseanske kvinder, der gik deres egne veje. Disse kvinder kan helt sikkert inspirere mange i dag.

I bogen Odense kend dine kvinder portrætteres en række betydningsfulde kvinder, der nu får en mere fremtrædende plads i byens historie. Alle de biograferede kvinder har en tilknytning til Odense, men er ikke nødvendigvis født i byen.

En række forskellige forfattere med forskellige fagligheder og tilgange til emnet har skrevet til bogen.

Kvinder du gerne vil vide mere om!

I samarbejde med Historiens hus er det lykkedes os at give publikum mulighed for blive klogere på nogle af de kvinder, der har sat deres aftryk på historien, og som optræder i bogen Odense kend dine kvinder. Et par stykker af dem indgår i forestillingen Kvinde kend din historie, mens andre sagtens kunne have fortjent det.

Oplev to inspirerende talks med stadsarkivar Johnny Wøllekær sammen med nogle af forfatterne bag udgivelsen.

Talk om Grevinde Danner

Søndag 25. maj kl. 13.00 - 14.00

Foyerscenen

Stadsarkivar Johnny Wøllekær og ph.d. i historie og forskningschef ved Frederiksborg Nationalhistoriske Museum Lone Kølle Martinsen i en samtale om hendes nye bog om Louise Rasmussen, som vi i dag kender som grevinde Danner.

Arrangementet koster 95 kr. inkl. en valgfri drikkevarer/Arrangementet er gratis for Stjerneskunder.

Talk og tapas

Stærke odenseanske kvinder fra Odense kend dine kvinder

Mandag 12. maj

Café Odeon Social

Johnny Wøllekær, Sissel Bjerrum Fossat og Lone Kølle Martinsen fortæller om Ester Skriver (og Helga Lund) samt nogle af byens stærke skole-stiftere, hvis skoler stadig eksisterer og ikke mindst maleren Anne E. Much og forfatteren Sophie Breum, som var sin tids powercouple.

Tilmelding hos Café Social

Kirkegårdsvandring og byvandring

Kirkegårdsvandring og byvandring

Historiens hus arrangerer mod betaling kirkegårdsvandring og byvandring i de odenseanske kvinders tegn.

Det er også muligt for klasser at komme på en vandring. Skriv til Stadsarkivar Johnny Wøllekær på jwoe@odense.dk

13 / HISTORISK KILDEKRITISK OPGAVE

PRÆSENTER EN KVINDE

Formålet med opgaven er at vælge en kvinde fra den angivne liste og udarbejde en kort præsentation, der fokuserer på hendes liv, hendes præstationer eller et andet væsentligt aspekt af hendes eksistens.

Krav til præsentationen

1. Præsentationen skal være velstruktureret og informativ.
2. Der skal anvendes minimum tre kilder, som dokumenteres i en litteraturliste.
3. Litteraturlisten skal indeholde alle relevante oplysninger om de anvendte kilder.

Sørg for at præsentationen er grundig, præcis og baseret på pålidelige kilder.

Begynd med at vælge en kvinde, som du synes virker interessant. Hent gerne inspiration i de kvinder, som er med i forestillingen, men der er naturligvis mange andre.

Din præsentation skal indeholde en litteraturliste, her skal der som minimum findes 3 kilder. Mindst en kilde skal findes i den vedlagte litteraturliste, de resterende kilder finder I selv. Efter præsentationen og litteraturlisten er lavet afrunder I med at skrive en kort kildekritisk redogørelse over jeres kildevalg.

1. Udvælg en historisk kvinde
  - Vælg en relevant historisk kvinde, som du ønsker at arbejde med.
2. Undersøg og udvælg litteratur
  - Gennemgå den fremlagte litteraturliste og udvælg de mest relevante kilder til din opgave.
3. Find selvstændig information
  - Suppler din viden ved at finde yderligere information om den valgte kvinde gennem selvstændig research.
4. Udarbejd en korrekt litteraturliste

- Lav en præcis og korrekt litteraturliste med de kilder, du har anvendt.

5. Skab en drømmelitteraturliste
  - Udarbejd en hypotetisk litteraturliste med minimum to kilder, som du ville have ønsket at bruge, hvis de var tilgængelige/eksisterede.

6. Skriv en refleksion omkring kilderne
  - Udarbejd en kort refleksion, hvor du vurderer de anvendte kilders relevans og brugbarhed i forhold til opgaven.

Kilder kan omfatte eksempelvis litteratur, film, historiske kilder, dokumentarer m.m. Det er jeres ansvar at identificere og vurdere relevansen og troværdigheden af disse kilder.

Liste over potentielle kvinder

Dronning Dorothea, f.ca.1430 - 1495 - Skaffer retten til Danmarks første universitet.
Sophie af Mecklenburg, f.1557 - 1631 - Dronning af Danmark. Nordens rigeste kvinde.
Charlotta Dorothea Biehl, f.1731 - 1788 - Teatermenneske. Kulturformidler.
Natalie Zahle, f.1827 - 1913 - Skoleleder.
Ane Cathrine Andersdatter, f.1829 - 1861 - den sidste kvinde der bliver halshugget i Danmark.
Erna Juel-Hansen, f.1845 - 1922 - Talskvinde for kvindekroppens frisættelse.
Nielsine Nielsen, f.1850 - 1916 - Danmarks første kvindelige læge.
Karin Michaëlis, f.1872 - 1950 - International anerkendt forfatter.
Karen Volf, f.1864 - 1946 - Business kvinde
Sophy A. Christensen, f.1867 - 1955 - Første kvindelige snedkermester.
Nina Bang, f.1866-1928 - Første kvindelige minister.
Emilie Sannom, f.1886 - 1931 - Stuntkvinde
Jo Jacobsen, f.1884 - 1963 - Seksualoplysning
Elise Sørensen, f.1903-1977 - Sygeplejerske og opfinder af stomi-posen.

Litteraturliste

Konkrete eksempler på værker

- De danske kvinders historie – systime
- Dansk kvindebiografisk leksikon - <https://kvinfo.dk/viden-transportside/>,
- Kvinde kend din historie spejl dig i fortiden – Gry Jexen
- Alle tiders danske kvinder – danske kvindebiografisk leksikon Dansk kvindebiografisk leksikon. -
- Kvinder i Danmark gennem 1000 år. -
- Kvinder, køn og forskning: En antologi. 1992-2024 - <https://tidsskrift.dk/KKF>
- På sporet af dronningerne – Dr Tv

Informativ kildesider

- Danmarkshistorien – Aarhus Universitet - <https://danmarkshistorien.dk/>
- Danmarks Nationalleksikon - <https://lex.dk>
- Instagram – fx kvinde_kend_din_historie
- Litteratursiden - <https://litteratursiden.dk>
- Wikipedia - <https://da.wikipedia.org/wiki/Forside>
- Dansk forfatterleksikon - <https://danskforfatterleksikon.dk/1850tit/0076/sknr76038.htm>
- Patent- og varemærkestyrelsen - <https://www.dkpto.dk/nyheder/2022/marts/kvindelige-opfindelser>
- Experimentarium - <https://www.experimentarium.dk/opfindelser/6-markante-kvinder-i-videnskab/>
- JSTOR - <https://www.jstor.org/>
- Det kongelige bibliotek - <https://www.kb.dk/besog-os/den-sorte-diamant>
- Dr tv - <https://www.dr.dk/drtv/>
- Artikler fx Alt. - <https://www.alt.dk/artikler/markante-kvinder-frimaerker/3109012>

14 / FORTÆL DINE KLASSEKAMMERATER OM EN KVINDE

FREMLÆGGELSE OM KVINDER

Find en kvinde, du synes kunne være spændende at fortælle om. Find ud af alt det, du kan om hende og lav en fremlæggelse for dine klassekammerater.

Det kan være en af kvinderne, som bliver nævnt i forestillingen eller en kvinde, som du selv finder.

Hæng et foto og en beskrivelse af jeres kvinder op i klassen. Nu kender I allerede mange flere kvinder!

15 / MAN SKULLE TRO DET VAR LØGN 2

SAGT OM OG TIL KVINDER

DU KAN ROLIGT STILLE OP, FOR DU
BLIVER IKKE VALGT
1968

KVINDER KAN IKKE BLIVE STORE ARKITEKTER
Begyndelsen af 1990'erne

LIVET ER FOR KORT TIL KVINDELIG IDRÆTSLEDELSE
2005

DET ER EN MEDFØDT MEKANIK, DER GØR, AT KVINDER
HAR MERE LYST TIL AT GÅ DERHJEMME MED BØRNE-
NE, MENS MÆNDENE ARBEJDER. DET ER UFORNUF-
TIGT AT TAGE BIOLOGIEN UD AF DET.
2016

DET ER BLEVET PÅVIST, AT DER ER VISSE FORSKELLE
MELLEM MANDLIGE OG KVINDELIGE HJERNE, SOM
FORKLARER MÆNDS OVERLEGENHED MED HENSYN
TIL ABSTRAKT TÆNKNING
1975

VI VIL VÆRE MED TIL AT GENNEMFØRE LIGELØN FOR LIGE
ARBEJDE, MEN IKKE LIGELØN FOR MÆND OG KVINDER
- DET VIL BETYDE ENORME UDGIFTER FOR VORE MEDLEM-
MER
1973

KVINDEN ER AF NATUR EN BØJELIG, TÅLMODIG OG
BLID KARAKTER
Frederik Bajer, Venstrepolitiker 1858

DET ER PRÆCIS DE SAMME UDFORDRINGER, VI STÅR
OVERFOR, SOM I BEGYNDELSEN AF 00'ERNE . PÅ RIG-
TIG MANGE OMRÅDER ER DER IKKE SKET NOGET SOM
HELST AF BETYDNING, OG DER ER INGEN STEDER VI
KAN SÆTTE FLUEBEN OG SIGE, AT NU ER PROBLE-
MERNE LØST. DET ER SIMPELTHEN SÅ IRRITERRENDE
2018, Eva Kjær Hansen

OVERALT ERKENDER MAN JO SÅLEDES, AT UMYNDIGE
BØRN, FRUENTIMMER, FORBRYDERE IKKE BØR HAVE
VALGRET
A.F. Krieger, 1849

JEG TROR IKKE, AT VORE SÆDER VILLE TILLADE EN
BESTEMMELSE, SOM SAGDE, AT KVINDER SKULLE
HAVE ADGANG TIL HVILKEN SOM HELST NÆRING
A.F. Krieger, 1849

DA KVINDEN I POLITISK HENSEENDE ER UANSVARLIG,
SÅ BØR DET VÆRE HENDES OPGAVE AT OPFATTE MAN-
DENS MENING OG TILEGNE SIG HANS ANSKUelser
Frederik Bajer, Venstrepolitiker 1858

DET VILLE VÆRE TIL UBODELIG SKADE FOR DEN DAN-
SKE LÆGESTAND, OM (...) FRUENTIMMER FIK LOV TIL
AT TRÆNGE SIG IND MELLEML STUDENTERNE
Professor Mathias Saxtorp 1874

Kilde:
Birgitte Possing
Argumenter mod kvinder
– Fra demokratiets barndom til i dag
Standberg publishing

Af Simone Nowack Pedersen

16 / NÅR VI DØMMER UDEN AT VIDE DET

UBEVIDST KØNSBIAS

De fleste mennesker ønsker at behandle andre retfærdigt og lige. Vi tror på, at vi er åbne, rummelige og neutrale i vores vurderinger. Men forskningen viser, at vi alle – uanset vores intentioner – bærer rundt på ubevidste bias, altså mentale genveje og antagelser, som påvirker vores adfærd uden at vi selv er klar over det. Når disse bias knytter sig til køn, taler man om ubevidste kønsbias.

Det er de forestillinger og stereotype billeder, vi – ofte helt uden at ville det – forbinder med mænd, kvinder og andre kønsidentiteter. Bias kan komme fra barndommens eventyr, fra reklamer, medier, skolesystemet, populærkultur og samfundsnormer, der i årevis har gentaget bestemte mønstre. Og selvom vi måske synes, vi er "kommet langt" med ligestillingen, så lever mange af disse mønstre videre i det skjulte.

Eksempler på ubevidste kønsbias i praksis:

- I arbejdslivet: Forskning har vist, at den samme jobansøgning vurderes forskelligt afhængigt af, om der står "Peter" eller "Pernille" øverst. Mænd får oftere tillagt lederevner, mens kvinder forventes at være mere støttende og omsorgsfulde – uanset erfaring og kompetencer.
- I klasseværelset: Lærere kan – uden at vide det – give drenge mere taletid og opmærksomhed, mens piger bliver rost mere for opførsel end for faglighed. Det påvirker børns selvtillid og oplevelse af, hvad de "er gode til".
- I kulturen og medierne: Mænd portrætteres oftere som helte, ledere og eksperter, mens kvinder oftere reduceres til relationer, følelser og udseende. Det præger vores idé om, hvem der "kan" hvad.
- I sproget: Når vi siger "mand dig op", "pigebånd" eller "en rigtig drengerøv", viderefører vi forestillinger om, hvordan man bør være, alt efter hvilket køn man har.

Hvorfor er det vigtigt at forstå kønsbias?

Fordi bias ikke bare er en personlig blind vinkel – det er en strukturel udfordring.

Når kønsbias får lov at leve i det skjulte, risikerer vi at reproducere ulighed – selv i situationer, hvor vi tror, vi er neutrale. Det påvirker, hvem der får muligheder, hvem der bliver lyttet til, hvem der stiger i graderne, og hvem der føler sig hjemme i visse rum.

Bias kan også skabe selvtvivl hos dem, det går ud over. Hvis man som kvinde igen og igen bliver afbrudt i møder, bliver vurderet skarpere eller møder lavere forventninger, sætter det sig som tvivl på egne evner. Og omvendt kan mænd opleve pres for altid at være handlekraftige, stærke og følelsesmæssigt lukkede.

Hvad kan vi gøre?

Det første skridt er bevidsthed. At turde se i øjnene, at vi alle har bias – og at det ikke gør os til dårlige mennesker. Det næste skridt er at handle på den viden.

Her er nogle steder, man kan starte:

- Lyt aktivt og kritisk: Hvem taler mest i dine møder? Hvem får anerkendelse? Hvem tager (og får) ansvar?
- Undersøg dine egne mønstre: Hvem anbefaler du til nye opgaver eller stillinger – og hvorfor?
- Skab modvægt: Indfør bevidste tiltag, som modarbejder bias – fx ved anonym rekruttering, kønsbalancerede paneler og systematisk opmærksomhed på sprogets betydning.
- Tal højt om det: Del dine egne erkendelser og sæt emnet på dagsordenen. Det er ikke farligt at indrømme, at vi er påvirkelige – det er faktisk første skridt mod forandring.

Bias er ikke det samme som ond vilje

Det er vigtigt at understrege: Bias handler ikke om, at nogen vil diskriminere. Tværtimod kan bias leve netop dér, hvor vi tror, vi er fordomsfrie. Det er derfor, det er så vigtigt at arbejde med – ikke mod hinanden.

For når vi begynder at aflære de gamle mønstre og møde hinanden som hele mennesker i stedet for som kønsroller, så åbner vi døren for et mere ligeværdigt, mangfoldigt og menneskeligt samfund.

Bias rækker længere end køn

Selvom der her er fokus på kønsbias, er det vigtigt at forstå, at ubevidste bias kan rette sig mod mange aspekter af en persons identitet – ofte i kombination.

Vi kan bære bias omkring hudfarve, hårtekstur, alder, vægt, handicap, accenter, navne, påklædning, seksualitet og meget mere. Måske synes vi, vi giver en positiv kommentar, men for den anden kan det føles som en påmindelse om at være anderledes.

Tænk fx på sætninger som:

- "Hvor er det eksotisk, dit hår!"
- "Du taler virkelig godt dansk!"
- "Du ser slet ikke ud, som jeg havde forestillet mig nogen med den stilling."

Sådanne udtalelser er sjældent ondt ment – men de afslører, at vi har indre forventninger om, hvordan "det normale" ser ud. For modtageren kan det føles fremmedgørende, som om man bliver gjort til noget særligt anderledes, snarere end bare sig selv.

Bias er altså ikke kun noget, der skaber ulighed – det kan også skabe afstand, selv i venligt formulerede bemærkninger. Det handler ikke om at gå på listefødder, men om at udvikle en større opmærksomhed på vores egne forestillinger og være åbne for, hvordan de kan opleves fra den anden side.

Ved at blive mere bevidste om mangfoldigheden af bias, kan vi skabe inkluderende rum, hvor flere føler sig set og mødt – ikke som repræsentanter for en kategori, men som hele mennesker.

17 / SAMTALER OM KVINDER, MÆND OG LIGESTILLING

HVAD SYNES DU?

For at få gang i snakken om køn og ligestilling kan I bruge nogle samtalekort.

Her er der nogle idéer til, hvad I kan spørge hinanden om:

Har vi ligestilling i Danmark?

Tager vi de demokratiske rettigheder for givet?

Harde din bedstemor et sværere eller nemmere kvindeliv, end kvinder har i dag?

Mangler vi stadig nogle ligestillingskampe i Danmark?

Hvad skal vi fokusere på i ligestillingskampen?

Hvilken milepæl indenfor ligestilling har haft den største betydning for danske kvinder?

Hvad betyder feminisme?

Hvad kan vi gøre for at engagere unge mænd i ligestillingsdebatten?

Hvorfor tror du, at kvinder i samme stilling og i samme virksomhed tjener gennemsnitligt 7% mindre end mænd?

Er kønskvoter i bestyrelser og ledelseslag en god idé?

Er det et problem, at kun 36 % af de danske byråds og 44 % af folketinget er kvinder?

Har alle køn samme muligheder for at gøre karriere?

Kan kvinder gøre, hvad de vil i dag?

Kan mænd gøre, hvad de vil i dag?

Find disse og spørgsmål og flere som samtalekort på arbejdernuseet her:

<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.arbejdernuseet.dk/wp-content/uploads/2023/08/samtalekit-a6-2023-web-1-part-1.pdf>

Af Marie Sol Frederiksen og Line Simonsen

18 / LAV DIT EGET DEMONSTRATIONSSKILT

HVAD SKAL VI KÆMPE FOR?

Gennem historien har demonstrationer været en effektiv metode for folk til at udtrykke deres utilfredshed med eksempelvis politiske eller humanitære emner.

Denne form af udtrykkelse af kollektiv utilfredshed kan være et kraftfuldt redskab til at skabe opmærksomhed og påvirke beslutningstagere.

1.

Forestil jer dette scenarie: I deltager i en demonstration for kvinders rettigheder. Hvilket budskab ville I vælge at fremhæve? Hvad ville I skrive på jeres skilt for at skabe opmærksomhed og engagement omkring sagen?

Tag et øjeblik til at reflektere over dette og formuler tre linjer, der forklarer, hvorfor netop dette emne er vigtigt. Hvordan kan jeres budskab bidrage til at skabe en mere lige og retfærdig verden?

2.

Forestil jer følgende tankeeksperiment: Hvis I skulle deltage i en demonstration i dag, hvad ville dens budskab være? Overvej, hvad I ville skrive på jeres skilte for at kommunikere jeres sag klart og effektivt.

Skriv dernæst tre linjer, der forklarer, hvorfor netop dette emne er vigtigt og kræver opmærksomhed. Hvad er det for en forskel, I ønsker at skabe? Til sidst, overvej hvor demonstrationen skulle finde sted. Ville det være i Danmark, USA, England, Qatar eller et helt andet sted? Vælg en lokation, der understøtter jeres budskab og giver det størst mulig gennemslagskraft. Og forklar kort netop hvorfor dette emne er relevant lige der?

Find inspiration på næste side eller lav en søgning på instagram eller google.

Gå sammen i små grupper. Brainstorm først og bliv enige om, hvad I gerne vil have lavet om.

Lav en skilteskov

Gør jer gerne umage med at udforme skiltene så fantasifuldt og sprogligt opfindsomt som muligt. I må gerne lave mere end et skilt.

Skriv en tale

Skriv en tale om, hvad I gerne vil lave om. Her kan der komme flere nuancer frem end på skiltene

Fremlæg jeres ligestillingskampe for klassen og med udgangspunkt i skilte og tale.

Museet KØN

På museet KØN viser de i øjeblikket udstillingen Protester og paroler, hvor man kan se nogle af de bannere som museet er i besiddelse af.
<https://konmuseum.dk/udstilling/protester-og-paroler-aktivistbannere-fra-museets-samling/>

Museet har i det hele taget mange udstillinger og ressourcer om kvinder, køn, sex og kvindekamp m.m.

19 / FÅ EN KVINDE DU KENDER TIL AT FORTÆLLE SIN HISTORIE

INTERVIEW EN KVINDE

Interview en kvinde du kender eller er i familie med. Kvinden skal være en anden generation end dig selv. Det kan være din mor eller din bedstemor eller en anden, som du synes kunne være interessant at tale med.

Vi har samlet lidt ideer til interviewet. I kan enten aflevere interviewet som en stil eller fremlægge jeres interviews for klassen.

Det er en god idé at tage et foto af den person du interviewer, som din klasse kan se. Måske også nogle fotos af hende som ung og barn?

INTERVIEWGUIDE

Hvornår er du født?
Hvad hedder du, og hvor bor du?

Fortæl om din barndom
Hvor voksede du op?
Hvem bestod din familie af?
Hvordan var det at gå i skole?
Hvad lavede du, når du ikke var i skole?
Hvad var din yndlingsleg, da du var barn?
Hvad drømte du om at blive som barn?

Fortæl om din ungdom
Fortæl om dit liv som voksen
Hvordan så en typisk dag ud, da du var 15 år?
Hvad lavede du, da du var på min alder?
Hvad drømte du om, da du var på min alder?

Hvad har dit arbejde været?
Hvad er de vigtigste ting, der er sket i dit liv?
Hvad er dit yndlingsminde?

Er der noget du savner, fra du var barn/ung?
Er der noget, du drømmer om at nå?

20 / LITTERATUR, PODCAST, TV OG MUSEER

BLIV KLOGERE PÅ KVINDER

Læsning om kvinder

Gry Jexen
Kvinde kend din historie
Gyldendal

Sara Alfort
Damer der var for meget
Gads forlag

Sara Alfort
Damer der fik nok
Gads forlag

Johnny Wøllekær (red)
Odense kend dine kvinder
Stadsarkivet

Birgitte Possing
Argumenter mod kvinder – Fra demokratiets barn-
dom til i dag
Strandberg publishing

Caroline Criado Perez
Usynlige kvinder
Svane og Bilgrav

Emma Holten
Underskud - om værdien af omsorg
Politikens forlag

Simone de Beauvoir
Det andet køn
Gyldendal

Chimamanda Ngozi Adichies
Vi burde alle være feminister
Politikens forlag

Lise Vesterlund, Linda Babcock, Brenda Peyser og
Laurie Weingart
Nej-klubben - Et opgør med kvinders karrie-
re-hæmmende arbejde

Lindhardt og Ringhof

Til mindre børn

Gry Jexen
25 kvinder der formede fortiden
Gyldendal

Godnathistorier for rebelske piger 1, 2 og 3
Francesca Cavallo og Elena Favilli

Podcast

Sofie og de nye tider
Podcast om generationer

Netressourcer

Dansk kvindebiografisk leksikon
<https://kvindebiografiskleksikon.lex.dk/>
En guldgrube for dig der gerne vil være klogere på
kvinder

<https://www.danskkvindesamfund.dk/>
Her kan du finde god viden om ligestilling og kvin-
ders stilling før og nu.
Læs også deres feministiske fremtidsmanifest.

Museer

Arbejdermuseet
På Arbejdermuseet kan du opleve udstillingen
Kvindeliv om arbejderhistoriens kendte og ukendte
kvinder. Om kampe, hverdagsliv, lighed og ligeløn.
Om retten til egen krop og til en plads i historien.

TID - Museum for Odense
TID - Museum for Odense viser udstillingen MOR
frem til 11. september 2025. Det er en udstilling om
det moderne moderskab og revolutionen i familien
i 1970'erne.

Museet KØN

På museet KØN viser de i øjeblikket udstillingen
Protester og paroler, hvor man kan se nogle af de
bannere som museet er i besiddelse af.
<https://konmuseum.dk/udstilling/protester-og-pa->

roler-aktivistbannere-fra-museets-samling/

Museet har i det hele taget mange udstillinger og ressourcer om kvinder, køn, sex og kvindekamp m.m.

21 / OPLEV TEATER 2

EFTER FORESTILLINGEN

TAL SAMMEN

Det er en god idé at tale sammen om, hvad I oplevede - gerne så hurtigt som muligt fx på vej hjem i bussen. Når vi taler sammen, så hjælper det os ofte til at sætte ord på vores holdninger.

Så snak sammen umiddelbart efter, at I træder ud af salens mørke: Hvad oplevede I? Hvad gjorde indtryk? Hvad fik forestillingen jer til at tænke på, til at drømme om, til at frygte? Og hvad følte I undervejs? Hvad påvirkede jer mest?

Find gode idéer til at få snakken i gang på de næste sider.

22 / OPLEV TEATER 3

REFLEKSIONSØVELSE

Reflekter sammen i grupper, par eller individuelt

FÆRDIGGØR SÆTNINGERNE HERUNDER:

- / Det var sørgeligt, da ...
- / Det provokerede mig, at ...
- / Jeg ville ønske at
- / Jeg havde ikke regnet med, at ...
- / Pludselig forstod jeg, at ...
- / Det mindede mig om engang i mit eget liv, da ...
- / Jeg blev helt svimmel ved tanken om, at ...
- / Den karakter brød jeg mig ikke om, fordi ...
- / Jeg fik udfordret en fordom, da ...
- / Jeg kom til at grine, da ...
- / Jeg kom til at tanke på en jeg kender, da ...
- / Jeg mangler at få svar på, om ... /hvordan ... / hvorfor ...
- / Jeg har lyst til at tale med [indsat et navn på en virkelig person] om stykket, fordi ...

23 // OPLEV TEATER 3

SPØRGSMÅLSBANKO

Denne opgave skal sætte gang i jeres tanker om forestillingen og åbne for en dialog omkring jeres oplevelse.

I "spørgsmålsbanko" skal I hver især have nedestående bankoplade. Målet er at få svar på alle spørgsmålene på pladen. Først skal I alle rejse jer og gå rundt imellem hinanden. Når I får øjenkontakt med en af jeres kammerater, skal I stoppe op og stille hinanden et spørgsmål fra pladen.

Når man får svar på et spørgsmål, krydser man det af, og finder en ny person til at svare på et af de andre spørgsmål, der endnu ikke er blevet besvaret. Man må ikke stille flere spørgsmål til samme person!

Når man har fundet svar til alle spørgsmålene på pladen, har man fuld plade - banko! Du kan nu sætte dig og vente på, at de andre bliver færdige.

De følgende spørgsmål er repræsenteret på bankopladen.

På næste side er bankopladen lavet

- lige til at printe ud!

- / Hvilket banner husker jeg tydeligst?
- / Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?
- / Det øjeblik, jeg husker bedst fra forestillingen, er ...
- / En replik jeg husker, er ...
- / Noget der mindede mig om mit eget liv, var ...
- / Det, jeg bedst kunne lide ved scenografien, var ...
- / Hvis jeg selv skulle spille en karakter, skulle det være ...
- / Hvilken kvinde synes jeg var mest overraskende? ...

Hvilket banner huske jeg tydeligst?		En replik jeg husker er...		Hvis jeg selv skulle spille en karakter, skulle det være...
	Det øjeblik jeg husker bedst fra forestillingen er...		Det jeg bedst kunne lide ved scenografien var...	
Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?		Noget der minder mig om mit eget liv var...		Hvilken kvinde synes jeg var mest overraskende?

Hvilket banner huske jeg tydeligst?		En replik jeg husker er...		Hvis jeg selv skulle spille en karakter, skulle det være...
	Det øjeblik jeg husker bedst fra forestillingen er...		Det jeg bedst kunne lide ved scenografien var...	
Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?		Noget der minder mig om mit eget liv var...		Hvilken kvinde synes jeg var mest overraskende?

Hvilket banner husker jeg tydeligst?		En replik jeg husker er...		Hvis jeg selv skulle spille en karakter, skulle det være...
	Det øjeblik jeg husker bedst fra forestillingen er...		Det jeg bedst kunne lide ved scenografien var...	
Hvilken karakter gjorde mest indtryk og hvorfor?		Noget der minder mig om mit eget liv var...		Hvilken kvinde synes jeg var mest overraskende?

24 / OPLEV TEATER 4

VURDERINGSØVELSE

Vurderingsøvelser kan laves på mange måder. Formålet er det samme: At få eleverne til at tage stilling til udsagn, helt konkret ved at indtage et standpunkt/stille sig på et punkt i rummet eller ved at vise det med deres krop på anden vis. Nogle forestillinger lægger i højere grad end andre op til diskussion af svære og komplekse emner. Det kan vurderingsøvelser også være gode til at åbne op for.

SÅDAN GØR DU

Vælg én af de tre variationer af øvelsen på næste side. Forklar eleverne, at du nu vil oplæse forskellige udsagn eller "statements" som de skal forholde sig til.

Du kan begynde med at teste konceptet af ved at give helt ufarlige statements, såsom "jeg synes temperaturen i rummet er passende", eller "efteråreter min yndlingsårstid". Herefter kan du spore dig ind på forestillingen via disse udsagn:

- ✓ Forestillingen sluttede godt.
- ✓ Hvis jeg var instruktør, ville jeg have lavet forestillingen på en anden måde.
- ✓ Hvis jeg var scenograf, ville jeg have lavet forestillingen på en anden måde.
- ✓ Forestillingen handler om noget, jeg kan genkende fra mit eget liv.
- ✓ Jeg ved noget nu, som jeg ikke vidste, inden jeg så forestillingen.
- ✓ Jeg har lyst til at se forestillingen igen.
- ✓ Jeg vil anbefale andre at se forestillingen.

Find gerne selv på flere, som er specifikt ophængt på nogle af de emner og temaer, forestillingen behandler.

Husk, at intet er rigtigt eller forkert! Det handler om at få eleverne til at sætte ord på deres stillingtagen, ikke at de skal have en færdig eller korrekt tolkning af stykket.

Det er også vigtigt at gøre eleverne opmærksomme på, at det under hele øvelsen er tilladt at skifte mening. Man kan facilitere vurderingsøvelser på mange forskellige måder. På næste side er der givet tre forslag.

VARIATION 1 / PÅ LINJE

Start med at lave en linje på gulvet, enten med kridt, små tape-stykker eller bare imaginært. Inddel linjen i punkter fra 1-6 (skriv det eventuelt på papir og læg dem på punkterne).

Her er 1 helt uenig og 6 helt enig. Fra 2-3 er man i en eller anden grad uenig, og fra 4-5 er man i en eller anden grad enig med det oplæste udsagn. Det er igen meget vigtigt at gøre opmærksom på, at det er tilladt at skifte mening. Man kan altid flytte sig, hvis man mærker, at man står et forkert sted!

Ved denne udgave af vurderingsøvelser er det ikke muligt at sige "ved ikke". Man er altså nødt til at tage stilling. Hvis nogen har svært ved dette, så mind dem om, at deres holdning blot er udtryk for, hvad de mener lige nu, og at de gerne må skifte mening.

Når eleverne har placeret sig på deres punkter vender de sig om, og taler med dem, de står ved siden af, om hvorfor de har valgt at stille sig netop dér. Lad dem eventuelt tale sammen i grupper af 3-4 stykker, så kan alle bedre nå at tale. Efter et par minutter fløjter læreren af, og hører lidt fra hvert punkt/tal. Når dem, der står ved det ene punkt, kan alle andre punkter kun lytte. Man kan stadig flytte sig, hvis man hører et overbevisende argument.

VARIATION 2 / JA - NEJ - NOGET ANDET

Skriv JA, NEJ og NOGET ANDET på hver sit stykke papir og placér dem på gulet, så de danner en trekant, hvor der er plads til hele klassen. Eleverne har nu mulighed for at placere sig på et punkt, alt efter hvad deres svar er.

Facilitér samtalerne på samme måde som ved ovenstående.

VARIATION 3 / PÅ STOLE

Denne udgave er tiltænkt klasselokaler, hvor man ikke kan flytte borde og stole og gå rundt på gulvet. Her kan eleverne blive siddende på deres pladser, men skal stadig bruge deres krop når de tager stilling.

Lad eleverne sidde på deres pladser. De skal tage stilling til påstanden ved at indtage én af de følgende tre positurer:

- / Enig = begge hænder i vejret.
- / Uenig = Begge hænder ned mod gulvet
- / Mere betænkningstid = Armene over kors.

Bed eleverne tale sammen med sidemanden om, hvorfor de har valgt, som de har. For hvert udsagn spørger du ind til enkelte af eleverne, hvorfor de var enige/uenige.

25

FORBERED DINE ELEVER

For nogle elever er det at gå i teatret en helt ny oplevelse. Forbered og hjælp dine elever med at få en god teaterstart. Vi har samlet lidt gode råd til jeres besøg på Odense Teater.

TAL MED DINE ELEVER OM:

Teater er noget vi skaber sammen

Teater er noget vi skaber sammen. Som publikum er du en vigtig del af forestillingen.

Gem privat snak til efter forestillingen

Hav respekt for skuespillernes arbejde og de andre gæsters oplevelse. Vær fokuseret og opmærksom. Du må gerne grine, græde og klappe, men gem privat snak til pausen og efter forestillingen.

Mobiltelefoner skal være slukkede

Mobiltelefoner er fantastiske, men de skal være slukkede under forestillingen. Det forstyrrer både med lyde og lysende display. Det er ikke tilladt at optage eller tage billeder, mens forestillingen spiller.

Kom som du er

Du behøver ikke trække i en gallakjole eller tage slips på for at komme i teatret. Du må komme lige som du er. Lad overtøjet blive i garderoben, det kan blive meget varmt i en teatersal.

Vis hensyn

Du må ikke gå ud og ind af teatersalen under forestillingen. Overstå toiletbesøg inden forestillingen eller i pausen. Du må ikke spise medbragt mad i salen, men du må gerne medbringe en flaske vand. Lad dine fødder blive på gulvet og ikke på sædet foran dig.

TIL DIG SOM UNDERVISER:

Tal om forestillingen hjemmefra

Læs om forestillingen inden I tager afsted, se fotos og videoer på www.odenseteater.dk

Brug gerne undervisningsmaterialet, hvor der er mange idéer til at tale om forestillingen inden I skal afsted.

Begræns bagage

Eleverne skal ikke bruge deres tasker i teatret. Lad dem blive hjemme, hvis det er muligt. Medbring evt. en mindre turtaske.

Kom i god tid

Kom i god tid til forestillingen så I kan komme af med jeres overtøj, overstå toiletbesøg og finde jeres pladser i ro og mag. Vi åbner dørene til teatret en time før forestillingen begynder og ind til salen ca. 30 minutter før.

Sæt dig sammen med dine elever

Du kender dine elever bedst. Sørg for at placere dig sammen med dem og sæt jer helst forskellige steder, hvis I er flere undervisere. Grib ind hvis dine elever ikke opfører sig hensigtsmæssigt.

26

SKOLER OG UNGDOMS- UDDANNELSER I ODENSE TEATER

Find flere undervisningsressourcer på Odense Teaters skolesider.

UNDERVISNINGSMATERIALER

Der produceres undervisningsmateriale til udvalgte forestillinger i sæson 2024/2025. Se hvilke på www.odenseteater.dk under skoler.

MØD EN SKUESPILLER

Mød en af de medvirkende skuespillere før eller efter forestillingen. Hør om arbejdet med forestillingen og om at være skuespiller. Mødet er tænkt som en dialog, så det er vigtigt at du og dine elever har forberedt spørgsmål. Det er en fordel at have læst om stykket og eventuelt arbejdet med undervisningsmaterialet på forhånd. Skuespilmøderne er gratis.

INTRODUKTIONER

Til visse forestillinger på udvalgte dage kan du og dine elever komme til en gratis introduktion til aftenens forestilling fra kl. 18.00 - 18.30.

For booking af skuespilmøder og introduktioner kontakt Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

RUNDEVISNINGER

Hvordan bliver et teaterstykke til? Hvem arbejder på et teater? Hvor prøver skuespillerne? Og hvem syr kostumerne? Kom med bag tæppet på Odense Teater på en rundvisning. Rundvisninger koster 500 kr. for skoler.

For booking af rundvisning skriv til rundvisning@odenseteater.dk

TRANSPORTREFUSION

Skoler kan søge om tilskud hos Odense Teater. Efter en egenbetaling på 20 kr. pr. elev refunderer vi 50% af jeres transportudgifter. Hvis du vil være sikker på at få tilskud til transport, inden du køber billetter, kan du søge om forhåndstilsagn. Send en mail med antal elever samt et estimeret beløb til os. Når I har været i teatret, sender du faktura for at få udbetalt pengene. Skriv til til skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk

KONTAKT

Har du spørgsmål eller ønsker i forbindelse med et teaterbesøg kan du kontakte skolekoordinator Line Hede Simonsen på line@odenseteater.dk